

Dr hab. Małgorzata Polkowska,  
prof. Akademii Sztuki Wojennej  
Warszawa

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Sebastiana Andrzeja Rudnika na  
temat:**

**„Rola Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego w kształtowaniu  
międzynarodowego prawa telekomunikacyjnego”, Warszawa 2023, stron  
368**

Przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska została oceniona przeze mnie w świetle przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) w kilku aspektach: tematu rozprawy doktorskiej i przyjętej metodologii, konstrukcji pracy, oceny merytorycznej oraz oceny formalnej rozprawy. Na końcu niniejszej recenzji przedstawiam konkluzję.

**1. Temat rozprawy doktorskiej i przyjęta metodologia**

Wybór tematu rozprawy doktorskiej należy uznać za trafny. Dotyka on aspektów prawa międzynarodowego, nie unikając zagadnień o charakterze technicznym. Sformułowanie tematu jest właściwe dla nauk prawnych. Przedmiotem analizy niniejszej pracy są prawno-instytucjonalne unormowania działalności Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego (ITU) oraz wpływ działań podejmowanych przez ITU na kształtowanie międzynarodowych regulacji i instytucji prawnych w sektorze telekomunikacyjnym, z uwzględnieniem rozwoju systemów satelitarnych.

*don*

Praca może zainteresować szeroki krąg odbiorców, tj. zarówno prawników, jak i ekspertów zajmujących się zagadnieniami telekomunikacyjnymi. Aspekty poruszane w pracy są aktualne i poparte licznymi przykładami z praktyki państw i organizacji międzynarodowych, zajmujących się sprawami telekomunikacji.

Za główny problem badawczy Autor uznał poznanie aktualnego stanu regulacji prawnych w dziedzinie międzynarodowego prawa telekomunikacyjnego oraz przeanalizowanie procesów kształtowania się nowych norm prawnych w tym zakresie realizowanych pod auspicjami ITU. Zaproponowana hipoteza badawcza zakłada, iż ITU wpływa na zrównoważony rozwój i ujednolicanie regulacji prawnych w obszarze międzynarodowego prawa telekomunikacyjnego, natomiast wzrost zainteresowania państw oraz podmiotów prywatnych wykorzystaniem systemów łączności jest związany z rosnącymi potrzebami sektora telekomunikacyjnego. Gwałtowny rozwój telekomunikacji oraz nowoczesnych sposobów przesyłania informacji powoduje, iż międzynarodowe prawo telekomunikacyjne podlega ciągłym i bardzo dynamicznym zmianom, wpływając na porządki prawne poszczególnych państw.

Autor w pracy prawidłowo wykorzystał następujące metody badawcze stosowane w naukach prawnych tj. metodę dogmatyczną, polegającą na analizie regulacji prawnych na poziomie międzynarodowym, a także analizę i krytyczną ocenę źródeł stanowiących piśmiennictwo oraz literaturę dotyczącą przedmiotu pracy. W pracy zastosowano także metodę historycznoprawną, (w szczególności związaną z kształtowaniem się norm międzynarodowego prawa telekomunikacyjnego).

Praca jest bardzo obszerna i zaopatrzona w ponad 770 przypisów (są to głównie wykorzystane źródła prawa) oraz kilkadziesiąt stron załączników stanowiących wybrane akty prawne; do szeregu z nich Autor odwołuje się w tekście.

## **2. Konstrukcja rozprawy doktorskiej**



Obszerna rozprawa (licząca aż 368 stron) została podzielona dla przeprowadzenia dowodu i lepszej przejrzystości w logiczny ciąg tematyczny zaczynający się od wprowadzenia, pięciu rozdziałów oraz zakończenia, a także bibliografii i 8 załączników. Rozdział I: „Geneza powstania Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego” zawiera rys historyczny przedstawiający kształtowanie się struktury organizacji międzynarodowych, w tym ITU.

Rozdział II: „Ramy prawne funkcjonowania Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego” zawiera szczegółowy opis struktury ITU, w tym opis podstawowych dokumentów Związku. Rozdział III: „Ramy instytucjonalne funkcjonowania Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego” zawiera szczegółowy opis struktury współczesnego ITU oraz kompetencji i zadań poszczególnych organów tej organizacji. Rozdział IV: „Rozwój międzynarodowego prawa telekomunikacyjnego pod auspicjami Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego” zawiera szczegółowy opis działalności prawotwórczej ITU, a także przedstawia poszczególne, wybrane akty prawne tworzone w ramach Związku. Choć rozdział ten należy do najdłuższych w pracy, Autor zaznacza, iż przedstawił jedynie wybrane akty prawne, w tym decyzje, uchwały lub zalecenia Światowej Konferencji Międzynarodowej Telekomunikacji. Część z nich stanowi załączniki do niniejszej pracy.

Rozdział V: „Współpraca Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego z innymi organizacjami międzynarodowymi oraz podmiotami prywatnymi” przedstawia zasady współpracy Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego z organizacjami międzynarodowymi, których przedmiot działalności dotyczy tworzenia regulacji i stosowania międzynarodowego prawa telekomunikacyjnego w obszarze lotnictwa, transportu morskiego oraz wykorzystania systemów satelitarnych. W rozdziale tym zostały również omówione globalne systemy nawigacji satelitarnej (GNSS). Szkoda, iż rozdziały pracy nie wieńczą podsumowania, które Autor mógłby połączyć na

końcu pracy w formie zakończenia. Wydaje się, iż tezy postawione we wstępie (w którym brakuje nieco bardziej szczegółowego omówienia literatury przedmiotu, zarówno polskiej, jak i zagranicznej) nie do końca odpowiadają wnioskowi ujętym w zakończeniu, które odnosi się najbardziej do Rozdziału IV pracy. Podsumowania rozdziałów spowodowałyby, iż żadna teza i wniosek nie zostałyby przez Autora pominięte.

Bardzo duża ilość aktów prawnych z zakresu telekomunikacji (tu można zastanowić się czy nadal nie za duża), których wykorzystanie świadczy o rzetelności Autora podejmującego mrówczą pracę w trudnej, niezgłębianej za często dyscyplinie, świadczą o profesjonalnym podejściu Autora do podejmowanych badań naukowych.

Praca poprzedzona jest ważnym wykazem skrótów (w tym użytych w pracy skrótów technicznych czy nazw instytucji i organizacji międzynarodowych), bez których bardzo trudno byłoby poruszać się w tematyce telekomunikacyjnej.

### **3. Ocena merytoryczna rozprawy doktorskiej**

Już ze wstępu do pracy można odnieść wrażenie, iż Autor dobrze zna i z łatwością porusza się po omawianej tematyce telekomunikacyjnej. Świadczą o tym postawione główne tezy badawcze, kolejne merytoryczne rozdziały z bardzo szczegółowym omówieniem źródeł oraz wnioski zawarte w zakończeniu w tym te, płynące dla polskiego ustawodawcy.

Autor słusznie stwierdza, iż rozważania dokonane w pracy potwierdzają, że Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny jest w dzisiejszych czasach instytucją odgrywającą pierwszoplanową rolę w kształtowaniu międzynarodowego prawa telekomunikacyjnego. Po pierwsze, jako organizacja wyspecjalizowana funkcjonująca w ramach systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, ITU jest organizacją powszechną i może wywierać swój wpływ



na wszystkie państwa. Trudno nie zgodzić się z tezą Autora, iż członkami ITU są państwa i organizacje, a także przedsiębiorstwa funkcjonujące w ramach tzw. sektora kosmicznego. Stawia nawet odważną tezę, iż Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny zapewnia rozwój i ewolucję systemów globalnej komunikacji pozwalających na funkcjonowanie współczesnego świata opartego na wiedzy i globalnym przepływnie informacji. Autor rozważa charakter prawny uchwał ITU (akty *pro foro externo* oraz *pro foro interno*) i przebijając się przez skomplikowany gąszcz przepisów telekomunikacyjnych potrafi znaleźć odpowiedź na pytanie, czy rzeczywiście konkretne akty tworzone przez ITU mają taki charakter, o czym mówi wcześniej odwołując się do opinii autorów podręczników z zakresu Prawa międzynarodowego publicznego. Taka analiza świadczy o bardzo dobrym przygotowaniu Autora do prowadzonych badań i znalezienia konkretnych przykładów co do roli uchwał o tematyce telekomunikacyjnej (w tym *pro foro interno*) i zaleceń dla państw członkowskich pomimo ich niewiążącego charakteru.

Ciekawym jest (choć we wcześniejszych rozdziałach ani we wstępie nie było o tym mowy) wywód Autora w zakończeniu, iż ..”analiza polskiej legislacji odnoszącej się do inkorporowania do polskiego porządku prawnego tekstów Konstytucji i Konwencji Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego pozwalają na sformułowanie postulatów *de lege ferenda* skierowanych do polskiego ustawodawcy..”. Szkoda, iż nie ujęto tych kwestii w oddzielnym rozdziale pracy. Być może wskazane byłoby utworzyć oddzielną część Zakończenia i dodać do niego integralną część związaną z polską legislacją i wnioskami dla polskiego ustawodawcy.

Cenne są uwagi Autora co do potrzeby ujednolicenia fachowego słownictwa aktów ITU spowodowanego m.in. niejednoznacznym tłumaczeniem tekstów, czy co do prawidłowego używania nazw instytucji, co może wprowadzać w błąd nie tylko samych prawników. Tym bardziej dużym atutem Autora jest fakt, iż podjął się napisania tak trudnej pracy wykorzystując akty w językach obcych.

W związku z tym co powyżej, uprzejmie proszę na publicznej obronie pracy doktorskiej o udzielenie odpowiedzi przez Autora na następujące pytania:

- 1) Jak ocenia Pan współpracę Polski i ITU w kwestiach telekomunikacyjnych? Na jakim etapie wdrożenia prawa telekomunikacyjnego jest Polska?
- 2) Jak ocenia Pan współpracę ITU z państwami i organizacjami, takimi jak NATO w dziedzinie obronności? Czy zmieniły się relacje państw członków ITU w obliczu wojny na Ukrainie?
- 3) Jaką rolę pełni międzynarodowa dyplomacja w tworzeniu prawa telekomunikacyjnego?

#### **4. Ocena formalnej strony rozprawy doktorskiej**

Praca napisana jest prawidłową polszczyzną i z reguły poprawnym językiem prawniczym. Jednakże, prawdopodobnie wskutek wykorzystania w pracy tak wielu źródeł i treści, wartość jej zdecydowanie umniejsza spora ilość błędów stylistycznych, (brak konsekwencji w używaniu wielkich i małych liter, np. w słowie „internet” „Kioto”; powtarzanie w jednym zdaniu tych samych słów np. „się” czy „udział”, niedokańczanie zdań, braki orzeczeń w zdaniach itp.). Zdarzają się także często błędy interpunkcyjne (brak przecinków, kropek, nieskończonych nawiasów) i tzw. literówek. Praktycznie błędy te można znaleźć na każdej stronie pracy. Dużym problemem jest też formułowanie zdań zdecydowanie za długich (wielokrotnie złożonych). Niektóre z nich mają około 20-27 linii (np. s. 155/156, s. 179, s. 234-235). Tych zdań jest dużo w Rozdziałach III i IV, gdzie Autor omawia rozbudowane postanowienia regulaminów i konstytucji. Te mankamenty powodują poważne utrudnienia w odbiorze dzieła i dla samego Autora (stąd zapewne błędy stylistyczne) i czytelników. W przypisach internetowych brakuje niekiedy dat dostępu (np. w przypisach Rozdziału I, IV i V –takich jak nr 671, 698, 746, 751, 755); niektóre przypisy byłyby pożądanymi np.

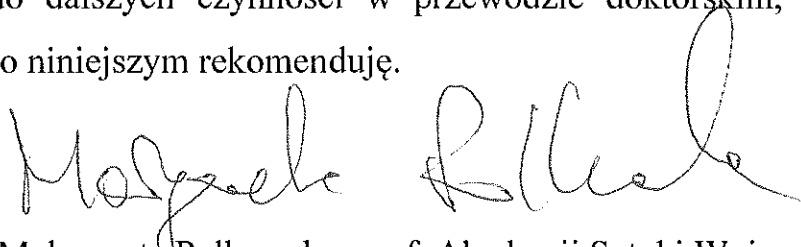
w określaniu liczby członków organizacji (np. ICAO). W niektórych miejscach pracy w ogóle nie ma przypisów, stąd nie wiadomo czy są to własne myśli i poglądy Autora, czy oparte o źródła i literaturę przedmiotu (np. s. 256).

## **Konkluzja**

Rozprawa Autora jest objętościowo bardzo rozbudowana, przez szereg wykorzystanych źródeł tj. międzynarodowych aktów prawnych dotyczących telekomunikacji. Powoduje to nierzadko trudności związane z niełatwym odbiorem dzieła z uwagi na mankamenty językowe. Jednakże próba zmierzenia się Autora z tak szeroką tematyką zasługuje na szacunek. Bogaty dobór aktów prawnych i ich szczegółowe omówienie świadczy o dojrzałym podejściu Autora do podejmowanych badań. Praca ma często charakter techniczny, ale nie brakuje w niej rozważań czysto prawnych, zwłaszcza dotyczących prawotwórczej roli organizacji międzynarodowych. Ponadto jest ona pionierska i stanowi pierwsze tak kompleksowe opracowanie na temat ITU w Polsce.

Reasumując, rozprawa doktorska Pana mg Sebastiana Andrzeja Rudnika pt.: „Rola Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego w kształtowaniu międzynarodowego prawa telekomunikacyjnego” w moim przekonaniu spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.), a w szczególności stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, o którym mowa w art. 187 ust. 2 w/w ustawy.

Wobec powyższego uważam, iż Pan mgr Sebastian Andrzej Rudnik może być dopuszczony do dalszych czynności w przewodzie doktorskim, tj. do publicznej obrony, co niniejszym rekomenduję.



sporządziła: dr hab. Małgorzata Polkowska, prof. Akademii Sztuki Wojennej



